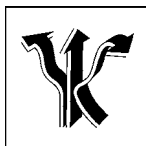

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

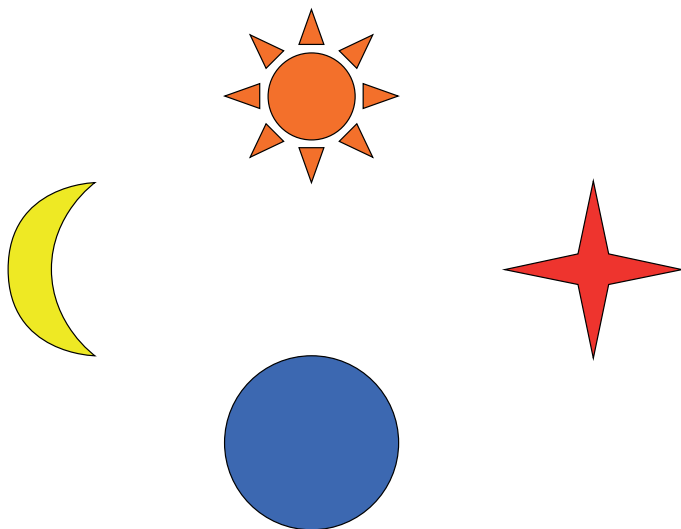
Українсько-Азербайджанський Інститут соціальних наук
і самоврядування ім. Г. А. Алієва

МАУП

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
на базі кафедри українознавства*

Київ
ДП "Видавничий дім "Персонал"
2012

Редакційна колегія:

Бідзюра І. П. — директор УАІСНС, д-р політ. наук, проф.;
Шилов Ю. О. — зав. каф. українознавства, академік МКА, канд. іст. наук, проф.;
Соколовська К. М. — заст. зав. каф. українознавства, канд. іст. наук, доц., проф. МКА

Затверджено до друку Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 11 від 25.06.12)

Видання здійснене в рамках проекту “Наукові праці МАУП”

Актуальні проблеми українознавства: [звед. зб. матер. наук.-практ. Д-87 конф.]. — К.: МАУП, 2012. — 286 с.

Розкриваються історичні, теоретичні та методологічні аспекти українознавчої дисципліни не тільки як складової духовності українства, а й як феноменального явища світової цивілізації.

Проаналізовано роль і місце науки українознавства у розбудові демократичного суспільства суверенної європейської держави України.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів.

ББК 87я73

ЗМІСТ

І. П. Бідзюра Вступне слово	6	І. Алмаші Україна в трансрегіональному вимірі політики ЄС	76
Ю. О. Шилов Актуальні проблеми українознавства	8	Г. А. Гайдукевич Новая генерация украинцев и государственное двуязычие в Украине.....	82
В. Ф. Баранівський Українознавство як чинник розвитку політичної культури	19	О. М. Міхатуліна Порівняльне правознавство як засіб зближення трудового законодавства України із законодавством Європейського Співтовариства	92
Микола Дорошко Проблема соборності українських земель: історична ретроспектива і сучасний стан	23	Б. В. Бернадський “Українське питання” у роки Першої Світової війни (крізь призму політичної поліції)	96
А. П. Самодрин Від регіональної політики до регіонального самоврядування: кременчуцький регіон	32	Нгуен Куинь Май Энергетические региональные структуры безопасности Евразии.....	111
П. В. Пиріг До питання про становище українського козацтва в другій половині XVII ст.	43	І. М. Прядко Стан кустарно-ремісничої промисловості в Україні в період НЕПУ (у 20-х роках XX ст.).....	118
Л. Литвин Пошук національної самоідентичності українців (на прикладі віршів т. зв. поемічного комплексу 80–90-х років XVI ст.)	47	О. В. Безручко Українізація та інтернаціоналізація кіноосвіти у 20–30-х роках XX ст.	124
В. П. Руденко, І. Л. Винар Прадавні клейноди — сучасні символи Білої Церкви.....	53	Артем Панакін Ставлення української влади до польських військових формувань в Україні у 1917–1918 рр.....	133
К. М. Соколовська Формування української еліти засобами українознавчих дисциплін	60	Н. А. Дорошенко Історія виникнення спільних підприємств як фактора економічного зростання країни	138
В. В. Утвенко Виховання національної свідомості та гідності українців на засадах історичного досвіду	64	В. А. Гудов Сприйняття аварії на ЧАЕС світовою спільнотою та майбутнє атомної енергетики	142
І. О. Проценко Трансформація української освітньої ментальності	67		
Є. С. Костюк Діяльність Українського Червоного Хреста у 20–30-х роках XX ст.: соціальний аспект.....	70		

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ СПІЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ФАКТОРА ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ КРАЇНИ

Актуальні проблеми українознавства, с. 138–141

Технологічний розвиток виробництва у XX ст., особливо в другій його половині, зблизив провідні держави світу в багатьох сферах їхньої діяльності. Це зближення значною мірою забезпечується спільним підприємництвом, тобто співробітництвом з іноземними підприємствами та виробничими об'єднаннями.

Слід відзначити, що спільні підприємства сприяють розвитку національної науково-дослідницької бази; підвищують попит на ціни на національні фактори виробництва; стимулюється конкуренція; збільшуються експортні надходження у вигляді податків на діяльність міжнародного спільного підприємництва; в умовах слабкого контролю використання державних позик ризик переноситься на іноземних інвесторів, які самостійно вирішують проблему самоокупності [4].

Навіть за рівних технологічних умов ефект спільного підприємництва дає корпораціям та фірмам розвинених країн можливість зниження їх витрат у конкурентній боротьбі за рахунок спільного освоєння ринків збуту. Крім того, при імпортних обмеженнях щодо вивезення продукції іноземного виробництва, створення

спільних підприємств для іноземного виробника виступає найбільш прийнятним способом проникнення на ринки співзасновників. Організація спільного підприємства дає змогу використовувати знання партнером внутрішнього ринку своєї країни, і тим самим зменшувати ризик, та отримувати нову сировинну базу, мати дешеву робочу силу.

Відомо, що найпоширенішою та найефективнішою формою здійснення підприємництва у міжнародній діяльності країни є спільне підприємство, яке сприяє промислового розвитку країни, наближення її виробничої та соціально-економічної інфраструктури до світового рівня [2].

Сам термін “спільне підприємство” виник за аналогією з англійським “joint venture”, яким позначався цей тип підприємств на заході. За даними вчених, це позначення виникло у Великобританії для визначення існуючих в ті часи об'єднань “Мерчант Венчерс”, “Джентльмен Едвенчерс”, що займалися торгівлею в XVI–XVII ст. “Едвенчерс” (adventures) — об'єднання, сфера діяльності яких поширювалася на спільну закупівлю і обіг товару з їх

перепродажем і розподіленням ризиків серед партнерів. У результаті цих видів домовленостей виникли “joint stock companies”, які своєю чергою, дали поштовх виникненню “incorporated joint stock companies”.

Перші спільні підприємства (СП) були створені в епоху так званої “вільної конкуренції” в IX ст. У XX ст. спільні підприємства отримали широке розповсюдження у сфері обігу. Слід зауважити, що до середини століття вони стали типовою формою організації виробництва монополістичним капіталом. За даними вчених, до 1959 р. близько 1000 американських корпорацій створили 345 спільних підприємств.

Якщо спочатку такі підприємства виникали для здійснення крупномасштабних проектів у галузях видобувної промисловості США і будівництві, то з 60-х років спостерігається процес інтенсивного створення спільних підприємств у галузях обробної промисловості. Так, за період із 1960 по 1969 рр. 1131 американська фірма створила 520 спільних підприємств переважно в галузях обробної промисловості.

У дослідженнях учених на дану тему не існує єдиної думки щодо визначення цього типу підприємств. У спеціалізованій економічній та юридичній літературі поширені різноманітні терміни — “спільні підприємства”, “змішані підприємства”, “спільні компанії”, “підприємства з участю іноземного капіталу”. Самим же терміном “спільне підприємництво” позначаються в сучасній західній економічній літературі різноманітні форми співробітництва або кооперації між фірмами. Це поняття

тлумачиться розширено, що відбиває зростаюче число угод, які укладаються компаніями не на принципі участі в капіталі.

У працях деяких вітчизняних авторів спільне підприємство позначається через “усі форми узгоджень, посередництвом яких діяльність двох чи більше фірм функціонально інтегрується (не повністю, але частково); це можуть бути операції у сфері купівлі-продажу, наукових досліджень, добування ресурсів, виробничого процесу НТП і основних засобів, надання послуг”. У більш вузькому змісті спільне підприємство визначається вченими-економістами західних країн як створена двома чи більше партнерами економічна одиниця — підприємство, де обидві сторони мають крім вкладу, вираженого умовним капіталом, право на прийняття рішень, які впливають на управління цим підприємством. Деякі дослідники визначають як основну ознаку спільних підприємств паритетну участь партнерів в акціонерному капіталі підприємства, позначаючи спільне підприємство як “знову створені і формально самостійні... акціонерні товариства, засновані на паритетних засадах, — така основна їх відмінність від звичайних філіалів зі змішаним капіталом, де частка акцій... може бути різною” [3].

У доповіді Європейської економічної комісії з питань спільного підприємництва спільне підприємство визначалось як “підприємство, корпорація чи товариство, яке створюється двома чи більше компаніями, індивідами чи організаціями, в меншому ступені одна з яких, що мотивується отриманням прибут-

ку, намагається розширити свою діяльність за рахунок нового бізнесу на довгостроковій основі. Власність розподіляється між партнерами за принципом більш-менш рівного володіння без абсолютного переважання одного з них". Таке визначення є найбільш оптимальним, а також і досить актуальним на сьогоднішній день.

Отже, спільне підприємство може пояснюватися як у вузькому, так і в широкому змісті. Проте як форма економічних міжнародних відносин спільні підприємства закономірно розвиваються в ході еволюції міжгосподарських зв'язків, що пояснюється їх перевагами порівняно з іншими формами співробітництва.

Спільні підприємства класифікують за такими ознаками [2]:

- за комплексним співробітництвом — на рівноправні й договірні;
- за місцезнаходженням — на вітчизняні і міжнародні;
- за видом зв'язку економічних етапів — на горизонтальні, вертикальні та діагональні;
- за впливом на управління — на рівноважні та асиметричні.

Перед тим, як почати свою діяльність, засновникам спільного підприємства слід вирішити, у якій організаційно-правовій формі створювати підприємство. Крім того, вони повинні до державної реєстрації підприємства з'ясувати для себе такі питання: вибір назви підприємства, склад його засновників, місцезнаходження, розмір статутного фонду, процентне відношення внесків засновників, сфера діяльності фірми.

Назва підприємства має бути новою і відповідати вимогам ст. 2 Закону "Про господарські товариства". Для державної реєстрації засновники спільного підприємства подають відомості і документи, передбачені Положенням про державну реєстрацію суб'єктів підприємницької діяльності, затверджені Постановою Кабінету Міністрів від 29.04.1996 р. № 276.

У випадку, якщо підприємством плануються такі види діяльності, які потребують отримання спеціального дозволу (ліцензії) згідно зі ст. 4 Закону України "Про підприємництво", то необхідно їх отримати до початку практичної діяльності.

Крім того, створення спільного підприємства передбачає вибір стратегії та мотивів, які обґрунтовують це започаткування. Вони поділяються на загальні та спеціальні. Основними стратегіями створення спільних підприємств виступають:

- підвищення ефективності виробництва;
- розширення зовнішньоекономічних операцій;
- зменшення ризиків;
- розвиток за рахунок залучення інвестицій технології та підвищення кваліфікації.

Мотиви створення спільних підприємств залежать від критеріїв вибору партнера, якими виступають ринкові умови і спрямування діяльності, розмір підприємства, його місцезнаходження, ресурси, технологічні стандарти, культура і метод керівництва.

Щодо стратегії розвитку спільних підприємств, то вона має формуватися на основі глобальної стратегії

зовнішньоекономічної діяльності, маркетингової, виробничої, фінансової стратегії і стратегії науково-дослідницьких робіт.

Структуру розробки стратегії управління підприємством відображено в ст. 36 [4].

Досвід різних країн світу, зокрема Китаю, свідчить, що створення спільних підприємств — ефективний шлях випуску високоякісної конкурентоспроможної продукції. Така ефективність забезпечується багатьма факторами:

- прямою зацікавленістю іноземного партнера у швидкому освоєнні прогресивної технології, в її подальшому вдосконаленні, у своєчасній заміні виробничого устаткування, в контролі за якістю продукції, яка випускається, в поділі між партнерами всієї міри ризику;
- отриманням доступу до певних видів техніки, яку неможливо придбати через канали ліцензійної торгівлі унаслідок існування певних обмежень;

- істотним підвищенням продуктивності праці (в середньому вдвічі).

Література

1. Закон України “Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ (зі змін. та допов. 2000–2001 р.).
2. *Александрова В., Гроховатська М., Щедріна Т.* Спільне підприємство як форма трансферу технологій // Вісн. НАН України. — 2001. — № 12. — С. 24–31.
3. *Гордей О. Д.* Суспільний добробут в умовах інтеграційних процесів // Фінанси України. — 2004. — № 5. — С. 38–43.
4. *Гребельник О. П., Романовський О. О.* Основи зовнішньоекономічної діяльності. — К.: Деміур, 2003. — 296 с.
5. *Дерев’янка Б.* Необхідність підтримки вітчизняного великого бізнесу // Госп. право. — 2004. — № 7. — С. 71.
6. *Стровский Л. Е., Казанцев С. К. и др.* Внешнеэкономическая деятельность предприятия: Учебн. для вузов. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ЮНИТИ, 2000. — 823 с.